

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
BRNO

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1989

BRNO 1993

situert gewesen. Die Mehrzahl der Gräber wies eine hölzerne Herrichtung auf (Bretterverschalung). Umfangreiche und tiefe Grabgruben (Grab Nr.5 285x100, T. 185, Grab Nr.6 320x150, T. 100, Grab Nr.9 250x100, T. 140, Grab Nr.17 240x130, T. 110 usw.) mit Bestattungen von Individuen, die mit Waffen und Sporen ausgestattet waren, zeichneten sich durch eine mächtige hölzerne Herrichtung mit Deckenkonstruktion in Gestalt einer Kammer, aus. Bei den Grabgruben der Gräber Nr. 5, 9, 16, 17 waren die Längswände mit stufenartigen Vorsprüngen versehen, auf denen die Decke ruhte.

Eine Ausrüstung (Äxte) und Sporen mit Garnituren zum Befestigen wurden insgesamt in 6 Gräbern, stets mit einer Gruppe von Kleingegenständen (Feuerstahl, Messer, Feuersteine, Rasiermesser, Ahle) festgestellt. Bestandteil der persönlichen Ausstattung und Beigaben in Frauen- und Kindergräbern waren Ohrgehänge: einfache, bronzene, donauländischen Ursprunges (ringförmige mit kleinen Knoten, mit einfachen Trauben, mit spiralförmigen Anhängern und Ohrgehänge mit mäanderartiger Beendigung), ferner Varianten des donauländischen Schmuckes, durch den byzantinisch-orientalischen Schmuck stark beeinflusst (vergoldete mit spiralförmigen Anhängern mit Kügelchen, mit angeschlossener Trommel aus spiralförmig gedrehtem Draht. Insgesamt 18 silberne Ohrgehänge gehören in den Umkreis des Schmuckes byzantinisch-orientalischen Charakters: am häufigsten sind vertreten Varianten von traubenartigen Ohrgehängen, weiter silberne Trommelohrgehänge mit Mohngranulierung, säulenartige mit Mohngranulierung verziert, silberne Körbchenohrgehänge und Ohrgehänge mit durchbrochener Lunette mit angeschlossener Traube oder Körbchen. Eine silberne, mit gepreßter grober Granulation versehene Perle, wurde in Grab Nr. 18 beim rechten Kiefer des bestatteten Kindes gefunden. Glasperlen mit der Funktion eines Halskettchens mit Anhängern aus drei verbundenen hohlen Trommeln waren Bestandteil der Ausstattung des Grabes Nr.15, weitere 3 Glasperlen gemeinsam mit einem silbernen Traubenohrgehänge waren im Grab Nr.20 beigelegt. Bestandteil der Gruppen von Kleingegenständen (Messer, Feuerstahl, Rasiermesser, Ahle), die vermutlich in einem Lederbeutel lagen, war die Hälfte einer römischen Silbermünze, Antonianus (Traianus Decius 249-251 n. Ch.). Die Gräber Nr. 15 und 20 enthielten verzierte beinerne Nadelbehälter gemeinsam mit eisernen Nadeln. Gegenstände des üblichen täglichen Bedarfes, vertreten sehr zahlreiche eiserne Messer mit Überresten organischer Hüllen, eiserne Nadeln und Stäbchen.

Die Keramik ist zu je einem Gefäß insgesamt in 6 Gräbern vertreten. Das Überleben heidnischer Praktiken belegen Scherben in den Grabaufschüttungen, Eisenbruchstücke, zahlreiche Gänse- und Hühnereierschalen, Hühnerknochen.

Das chronologisch empfindliche Material ermöglicht die Einreihung der untersuchten Gräber in die zweite Hälfte des 9. bis zur ersten Hälfte des 10. Jahrhunderts.

PRŮZKUM SLOVANSKÉHO MOHYLNÍKU NA KATASTRU SLAVIČÍNA (okr. Zlín)

Jiří K o h o u t e k , AÚ ČSAV Brno, Karel P l á š e k , Slavičín

(Obr. 20, tab. 6)

V letních měsících roku 1988 byl pomocí členů vlastivědného aktivu při Oblastním muzeu jv. Moravy ve Zlíně proveden zjišťovací sondážní výzkum na

dosud neznámém mohylníku ve trati "Kulatý trávník" na katastru obce Slavičín - Nevšová. K průzkumu byla vybrána nejjižněji položená mohyla téměř pravidelného kruhového tvaru o průměru kolem 900 cm a maximální výšce nad okolním terénem 90-95 cm. Při výzkumu se ukázalo, že těleso mohyly bylo navršeno z písčito-hlinitého násypu, obsahujícího drobný štěrk. Násyp mohylového tělesa se dal od původní zeminy odlišit tmavším zabarvením. Přibližně ve středu mohyly se v hloubce 20 cm od povrchu objevila větší kumulace plochých pískovcových kamenů, po jejichž odstranění se objevila nepravidelná kruhová skvrna tmavé hlíny, obsahující rozptýlené uhlíky (max.d. - 80 cm, max.š. - 50 cm, mocnost vrstvy 12-15 cm). Východním směrem od středu mohyly asi ve vzdálenosti 50 cm se v kulturní vrstvě objevily i stopy světle zbarvené hmoty, patrně smíšeniny popele a drobných kůstek. Zde byly také nalezeny jak skleněné kotoučkovité korálky v různých odstínech modré barvy v počtu šesti kusů, tak i dva válcovité, zdobené jinobarevnou skleněnou nití. Na severovýchodním okraji kulturní vrstvy byly objeveny dva nože a hrot šípu (?). Větší nůž o délce 14 cm se uchoval podstatně lépe než druhý, menší exemplář.

V roce 1989 byl proveden sondážní výzkum na dalším nově objeveném mohylníku západně od Slavičina - Nevšové ve trati "Nivka", kde bylo zjištěno celkem sedm mohyl v blízkosti vrcholové kóty Kameničná (521 m.n.m.). Jedná se o poměrně dobře zachovalé mohyly o průměru 4-6 m s maximální výškou nad okolním terénem asi 50 cm. K výzkumu byla vybrána opět nejjižněji situovaná mohyla o průměru 620 cm a maximální výšce nad okolním terénem 55 cm. Násyp mohyly byl tvořen hlinitopísčitou zemínou s absencí výrazně větších kamenů. Rozdíl mezi násypem mohyly a původním podložím byl rozeznatelný jen velmi obtížně. Přibližně ve středu zkoumané mohyly se v hloubce 15 cm pod povrchem podařilo zachytit několik větších kamenů, tvořících nepravidelný kruh o průměru kolem 35 cm. Pod těmito kameny byly v hloubce 50 cm nalezeny fragmenty nože (max.doch.délka - 15 cm) a část válcovitého skleněného korálku tmavomodré barvy. V násypu mohyly se jednotlivě objevovaly rozptýlené uhlíky bez nápadnější koncentrace. Zajímavým nálezem bylo zjištění kúlové jamky téměř ve středu mohyly. Zahloubena byla asi 15 cm pod úroveň podloží, na němž byla navršena mohyla, zachycený průměr byl 6-7 cm.

Intenzivní povrchová prospekce, prováděná členy vlastivědného aktivu při OMZ, tak podstatně rozšířila naše dosavadní znalosti k problematice slovanských žárových mohyl na východní Moravě. K dosud známým mohylám z oblasti Slavičína (Dohnal 1980, 64) lze nyní přiřadit nově objevené mohylníky na katastru Slavičina - Nevšová. Nalezený hrobový inventář nedovoluje přesnější chronologické zařazení, obecně lze nově objevené mohylníky datovat do rozmezí 9.-10. století.

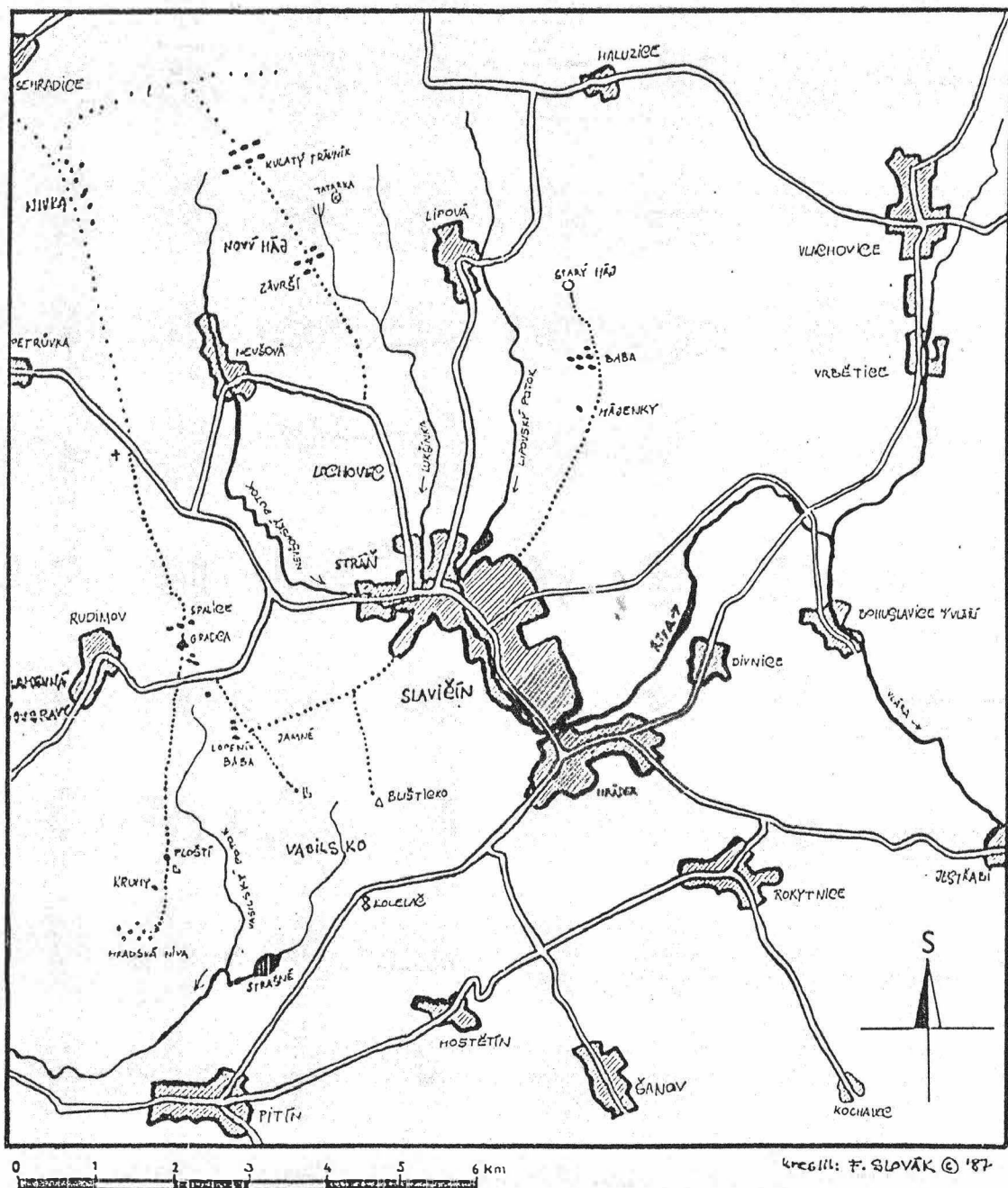
L i t e r a t u r a :

Dohnal, V. 1980: Slované 6.-10.století, Sborník referátů ze symposia Břeclav-Pohansko 1978, Brno, 63-76.

E r f o r s c h u n g d e s s l a w i s c h e n H ü g e l g r ä b e r f e l d e s a m K a t a s t e r v o n S l a v i č í n (B e z . Z l í n) . In den Jahren 1988 und 1989 führten Mitglieder des Heimatkundlichen Aktives des Bezirksmuseums Zlín eine Grabung auf zwei neu entdeckten Hügelgräberfeldern im Kataster der Gemeinde Slavičín - Nevšová durch. Es wurden zwei Brandgrabhügel untersucht, die man anhand der Funde in das 9.-10. Jahrhundert einreihen kann.

Tab.6.
 Slavičín (okr. Zlín). 1 poloha "Kulatý trávník", pohled na mohyly před výzkumem;
 2 trať "Nivka", průzkum mohyly. - 1 Lage "Kulatý trávník", Ansicht auf den Hügel-
 grab vor den Grabungsanfängen", 2 Lage "Nivka", Untersuchung des Hügelgrabes.

Obr. 20.

Slavičín (okr. Zlín). Okolí Slavičina s nálezmi nových mohylníků. - Umgebung von Slavičín mit Neufunden der Hügelgräberfelder.

PREHLED VÝZKUMŮ 1989

BRNO 1993

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR, Brno, Koliště 17/19
- Odpovědný redaktor: Dr. J. Tejral
- Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchliková
- Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
- Kresby: A. Krechlerová
- Titulní list: nákončí v anglokarolinském stylu z Brna-Líšně, měř. 2 : 1
- Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna
- Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
- Náklad: 450 ks — neprodejné
- Vydáno jako rukopis